

et Forsøg paa at knægte Aandsfriheden indenfor Folkekirken.

Der var kun et enkelt Punkt i den højt-ærede Ministers Tale, som jeg maa beklage. Det var, at han ønskede at imødekomme det af det ærede Medlem Hr. Povlsen ytrede Ønske med Hensyn til de amerikanske Præster. Jeg har i og for sig intet mod de amerikanske Præsters Ansættelse i vor Kirke, men jeg vil blot sige, at hvis man gaar videre, end Lovforslaget faktisk gør, altsaa drager dem fra anden Klasse, om jeg saa maa sige, op i første Klasse, vil man virke med til, at Kandidatnøden i vor Kirke bliver permanent. Vi maa med megen Ængstelse i Øjeblikket se paa, hvordan det stiller sig med Hensyn til Teologtilgangen ved vort Universitet. Det er med Rette blevet sagt af en af mine Kolleger, at det i og for sig slet ikke er disse 10—20 Mennesker, der kommer ind til Embederne, hvad enten det er Lægfolk eller amerikanske Teologer; eller hvad det er for en Slags Folk, som er det farlige, men det farlige er Eftervirkningen paa Teologtilgangen. Kan man komme ind ad den lettere Vej, saa hører der virkelig en vis Overvindelse, navnlig for Forældrene, til at anbefale deres unge at give sig i Lag med et Studium, der nu en Gang, som Forholdene er, kræver en betydelig Bekostning og lægger Beslag paa en betydelig Række Aar. Hvis man, som man faktisk gør ved dette Forslag, aabner Adgang for Cand. mag'er, der har Kristendoms-kundskab som Specialfag, vil allerede det formodentlig bevirke, at de unge siger som saa: Lad os saa hellere studere ved det filosofiske Fakultet, for hvis det slaar fejl for os i Kirkens Tjeneste, kan vi eventuelt gaa over i Skolens Tjeneste. Jeg er bange for, at enhver Lempelse, der kommer udover det, der er foreslaaet i Forslaget, vil stille os over for en permanent Teolognød, og saa gad jeg nok vidst, hvorledes man i Menigheden vil skaffe Præster. Det viser sig jo nemlig praktisk talt, at man ingenlunde almindeligt i den danske Menighed ønsker hverken Lægfolk eller de andre Klasser, som der nu er Adgang for, og desuden vil Adgangen fra den Side ogsaa nemt kunne slippe hurtigt op. Derfor beklager jeg Ministerens Imødekommenhed paa dette Punkt, men forhaabentlig vil vi i Udvalget kunne tage den Sag op til nærmere Drøftelse.

Maa jeg sluttelig gøre nogle faa Bemærkninger over for Venstres Ordfører (Moltesen). Det ærede Medlem Hr. Povlsen og det ærede Medlem Hr. Borgbjerg gjorde Forsøg paa at indkassere Venstres Ordfører

og hans Synspunkter for de Synspunkter, de selv havde. Saa vidt jeg forstod det ærede Medlem Hr. Moltenses Udtalelser, tror jeg, det er en Fejl at mene, at der er en dyb Kløft mellem hans og min Opfattelse og derimod en stærk Overensstemmelse mellem hans og det ærede Medlem Hr. Povlsens Opfattelse. Jeg vil minde om, at Venstres Ordfører meget bestemt skelnede mellem det, han kaldte jus circa sacra og jus in sacris — eller, som det maaske rettere hedder, jus in sacra. Denne Adskillelse kan jeg fuldt ud tiltræde, og hvis det er Venstres Synspunkt i disse Spørgsmaal, saa er der ikke den ringeste Modsætning mellem deres Standpunkt og det, vi fra det konservative Folkepartis Side hylder. Vi har ikke paa nogen Maade benægtet, at der er en jus circa sacra, som ganske nødvendigt tilhører den statslige Myndighed efter den historiske Udvikling herhjemme lige siden Reformationen. Hvis man samtidig anerkender jus in sacris eller jus in sacra med Hensyn til Kirkens indre Forhold, er vi fuldt tilfredsstillt. Men det er jo netop det, som det ærede Medlem Hr. Povlsen og den tidligere radikale Regering ikke vil indrømme.

Videre kan jeg fuldt ud som Historiker billige den Definition, som Venstres Ordfører gav af Byzantinismen. Han henviste til, hvordan Kejser Theodosius havde udstedt et Edikt, hvori han satte Statens Arm til at haandhæve og forpligte samtlige Undersaatter til at fastholde den Trosopfattelse, som Peters Efterfølger i Rom var Udtryk for, og jeg beklager i høj Grad en Ordning, hvor man bruger Statens Arm til at tvinge Borgerne paa det aandelige Omraade; men det gør vi jo ikke mere. Jeg maa derimod tage bestemt Afstand fra det ærede Medlems Udtalelse, at det, at der er en Statskirke, skulde være Udtryk for Hedenskab; det kan jeg slet ikke indse. Det kommer ganske simpelt an paa, hvad Indhold man lægger i Statskirken. Det er meget rigtigt, at Hedenskabet hævdede, om man saa vil kalde det, en Statskirke — Kirke er naturligvis et mindre heldigt Udtryk i denne Sammenhæng, de havde en Statsreligion — men det er meget vel muligt at skabe Former for en kirkelig Ordning, hvor Kirken er forbundet med Staten, men hvor man ikke i mindste Maade, saaledes som Hedenskabet ønskede, ved borgerlige Midler tvinger samtlige Medlemmer til at fastholde denne Statsreligion. Det forekommer mig, at vi i vor Kirke lige siden Grundlovens Givelse her har stillet os paa et principielt fortræffeligt Standpunkt, idet vi paa den ene Side hævdede, at Staten har en Kirke,